

**IKKILAMCHI BEPUSHTLIK RIVOJLANISHIDA REPRODUKTIV
TIZIM KASALLIKLARI VA ANAMNESTIK XAVF OMILLARINING
AHAMIYATI**

Oblakulova Dilorom Valikulovna

Buxoro davlat tibbiyot instituti, Buxoro shahri, O'zbekiston

Dolzarbliqi. Ikkilamchi bepushtlik zamonaviy ginekologiyaning muhim tibbiy va ijtimoiy muammolaridan biri hisoblanadi. Ushbu holat ilgari homiladorlik kuzatilgan ayolda keyinchalik homiladorlikka erisha olmaslik bilan tavsiflanadi. Ikkilamchi bepushtlikning rivojlanishida bachadon naylari o'tkazuvchanligining buzilishi, kichik chanoq a'zolarining yallig'lanish kasalliklari, endometriozi, ovulyator disfunktsiya, bachadon patologiyalari va yoshga bog'liq reproduktiv o'zgarishlar muhim o'rin tutadi. Avvalgi homiladorlik, tug'ruq, abort yoki bachadon bo'shlig'iga o'tkazilgan muolajalardan keyingi asoratlar ham ayrim hollarda reproduktiv funksiyaga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Amerika Reprodukativ tibbiyot jamiyati tavsiyalariga ko'ra, bepushtlikni baholashda ayolning reproduktiv anamnezi, ovulyator faoliyati, reproduktiv a'zolar anatomiyasi va erkak sherikning reproduktiv salomatligini birgalikda tekshirish muhimdir [1]. Shu sababli ikkilamchi bepushtlikka olib keluvchi xavf omillarini erta aniqlash, ularning klinik ahamiyatini baholash va individual diagnostika yondashuvini ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Tadqiqot maqsadi. Ikkilamchi bepushtlik bilan murojaat qilgan ayollarda reproduktiv tizim kasalliklari va anamnestik xavf omillarining uchrash xususiyatlarini o'rganish hamda ularning klinik ahamiyatini baholash.

Material va usullar. Tadqiqotni davomida ginekologiya bo'limi yoki reproduktiv salomatlik markaziga murojaat qilgan ayollar bilan o'tkazildi. Asosiy guruhni ikkilamchi bepushtlik tashxisi qo'yilgan ayollar, nazorat guruhini esa reproduktiv faoliyati saqlangan ayollar tashkil etdi. Tadqiqotda klinik, anamnestik, laborator, instrumental va statistik usullardan foydalaniladi. Bemorlarning yoshi,

hayz sikli xususiyatlari, avvalgi homiladorliklar va ularning natijalari, tugʻruq va abortlar tarixi, kichik chanoq aʼzolarining yalligʻlanish kasalliklari hamda ginekologik operatsiyalar haqidagi maʼlumotlar tahlil qilindi. Transvaginal ultratovush tekshiruvi, koʻrsatmalar asosida gormonal tekshiruvlar va bachadon naylari oʻtkazuvchanligini baholash usullari qoʻllandi. Zarur hollarda erkak sherikning spermogramma natijalari ham hisobga olindi. Olingan maʼlumotlar statistik tahlil qilinib, guruhlar oʻrtasidagi farqlar baholanadi. Statistik ahamiyatlilik mezoni sifatida $p < 0,05$ qabul qilindi.

Natijalar. Ushbu boʻlimga tadqiqot yakunida olingan haqiqiy natijalar kiritildi. Jumladan, ikkilamchi bepushtlik bilan bogʻliq aniqlangan ginekologik kasalliklarning uchrash chastotasi, avvalgi homiladorlik va tugʻruq bilan bogʻliq anamnestik omillar, bachadon naylari oʻtkazuvchanligi, ovulyator faoliyat hamda bachadon patologiyalari boʻyicha koʻrsatkichlar taqqoslandi. Har bir omilning uchrash chastotasi foizlarda ifodalanib, nazorat guruhi bilan farqlari statistik jihatdan baholandi. Natijalar asosida ikkilamchi bepushtlik bilan bogʻliq eng koʻp uchraydigan klinik va anamnestik omillar aniqlandi.

Xulosa. Ikkilamchi bepushtlikni baholashda reproduktiv anamnezni chuqur oʻrganish, ginekologik kasalliklarni aniqlash va reproduktiv tizim faoliyatini kompleks tekshirish muhim ahamiyatga ega. Ayol va uning partnyorini birgalikda tekshirish bepushtlik sabablarini toʻliqroq aniqlash hamda individual diagnostika va davolash taktikasini tanlashga yordam berdi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Practice Committee of the American Society for Reproductive Medicine. Fertility evaluation of infertile women: a committee opinion // Fertility and Sterility. – 2021. – Vol. 116, № 5. – P. 1255–1265.
2. European Society of Human Reproduction and Embryology (ESHRE). Evidence-based guideline: unexplained infertility // Human Reproduction. – 2023. – Vol. 38, № 10. – P. 1881–1890.
3. Zegers-Hochschild F., Adamson G.D., Dyer S., et al. The International Glossary on Infertility and Fertility Care, 2017 // Fertility and Sterility. – 2017. – Vol. 108, № 3. – P. 393–406.
4. World Health Organization. Infertility prevalence estimates, 1990–2021. – Geneva: WHO, 2023.